

תשורה

משמחת הנישואין של
לוי יצחק וחנה שיחיו חזן
כ"ט סיון ה'תשפ"ה

פתח דבר

לזכרון טוב, יום כלולת צאצאינו החתן התמים הרב לוי יצחק שי' עם ב"ג הכלה מ' חנה תי', הגנו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבנו, מקרוב ומרחוק – מיוסד על ההנהגה בעת שמחת הנישואין של הרבי והרבנית – בתשורה המוסגרת בזה.

התשורה כוללת:

(א) **התשורה** שחולקה בעת שמחת הנישואין של הרבי והרבנית, בי"ד כסלו תרפ"ט.

(ב) **מכתבים, יחידויות, זכרונות ומעשיות**, הקשורים למשפחת החתן שי', ובעיקר ע"ד זקנו של החתן, הרה"ת ר' **אברהם שמואל שפאלטר** ע"ה (נלב"ע כ"ד ניסן ש.ז.). ר' שמואל התייתם מהוריו בשנות הזעם ועבר מלטלות, אך התגבר באמונה ובתמימות, והי' לדוגמא חי' ומוחשית לכל מי שהכירוהו, של אן אמת'ע חסידישע איד ויר"ש, אם זה בקביעות עיתים שלו, בקבלת-עול שלו, בהתנהגותו בחיי היום-יומיים וכו' – ואפשר לראות אפס מינהו בעמודים אלו.

(ג) **ג' מענות מהרבי למשפחת הכלה**, ב' מהם לאבי זקנה של הכלה, הרה"ח ר' **נפתלי יוניק** ע"ה (ו' אדר ב' תרס"ב – כ"ט כסלו תשנ"ה).

(ד) **חלקים מיומנו של זקנה של הכלה**, הרה"ת ר' **דובער יוניק** ע"ה (ו' מנ"א תרפ"ז – ט' אייר תשס"ה), שהשנה מלאו עשרים שנה לפטירתו. ביומנו רשם את הדברים שאמר לו הרבי במשך השנים. כידוע, זכה והי' לו קשר מיוחד עם הרבי שקירב אותו כאב לבנו.

חלקים מהיומנו נדפסו במשך השנים בפרסומים שונים. מהדברים הנדפסים כאן ניתן ללמוד אודות ההתעניינות של הרבי בפרטים האישיים של חייו, בריאותו, בני משפחתו, והדרכה בנוגע לעניני פרנסתו וכדומה. תקוותנו שבקריאת הדברים יתווסף אצל בהתקשרות לרבי.

הוכן לדפוס ע"י נכדו הרה"ת ר' **אלי' שי' יוניק**, שליח הרבי בבורלינגטון, ווערמאנט. תודתינו נתונה לנכדו הרה"ת ר' **לוי יצחק שי' מונדשיין**, שליח הרבי בסמולנסק, רוס', ולבנו הרה"ת ר' **מנחם מענדל שי' מונדשיין** על עזרתם בהכנת הדברים לדפוס.

(ה) **מכתבים אל אגודת נשי ובנות חב"ד**, שזקנתה של הכלה, מרת **פרומא יוניק** ע"ה (כ"ט סיון תרצ"ב – ב' ניסן תשפ"ד) הייתה מהמייסדות והמנהלות של הארגון.

יצויין שרוב החומר בתשורה זו מתפרסם בזה לראשונה.

*

ויהי רצון, שתכף ומיד "ישמע... קול ששון וקול שמחה" האמתי, כאשר "נוכה זעהן זיך מיטן רבי'ן", בביאת משיח צדקינו, תיכף ומיד ממש!

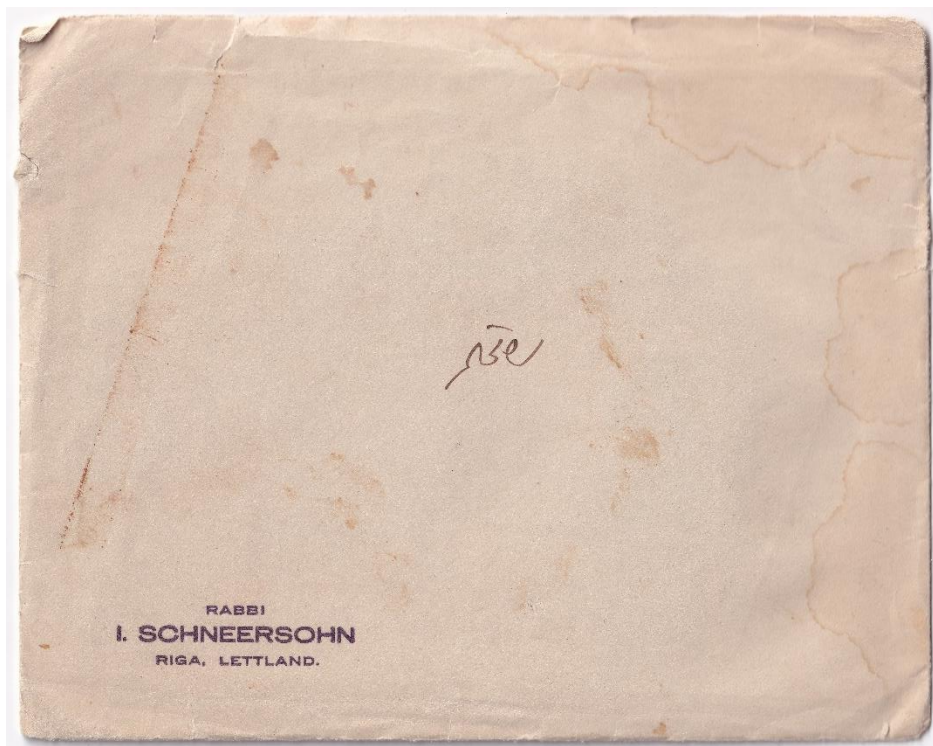
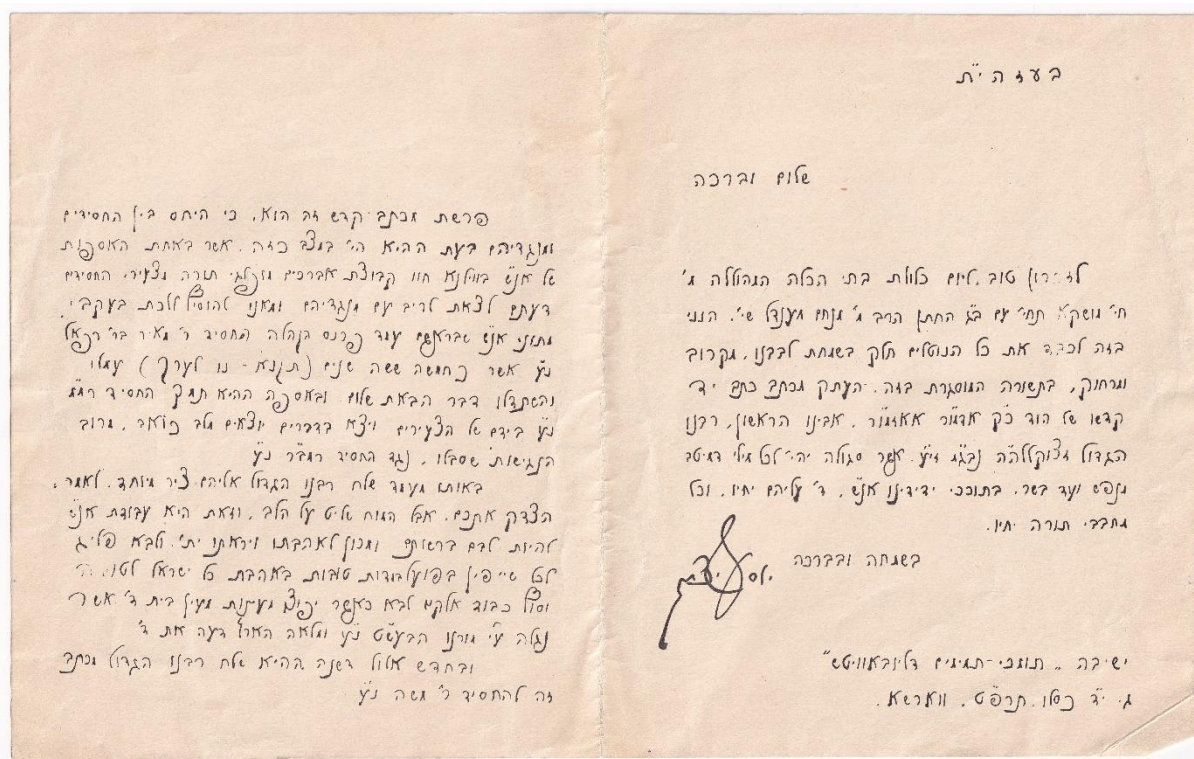
משפחת יוניק

משפחת חזן

יום הבהיר כ"ח סיון ה'תשפ"ה

ברוקלין, נ.י.

התשורה שחולקה בעת חתונת הרבי

המכתב הזה והמכתב (בל"ק) מעבר לדף, הוא תמונת הדרת קדשו, גוף כתב יד קדשו של הוד כ"ק אאומ"ר, אדמו"ר הראשון, רבינו הגדול וצוקללה"ה נכב"ם וי"ע.

Ch. B. M. M.

מכתב הרבי לחתונת הורי החתן

הזן - שפאלטער -

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ה' כסלו תשמ"א
ברוקלין, נ.י.

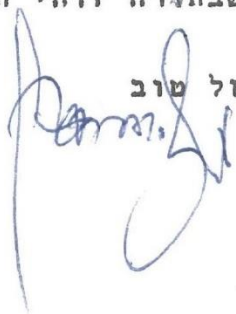
האברך הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יוסף יונתן שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום כס' כסלו הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב הרבי לחתונת הורי הכלה

יוניק - זאנגער - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, ט"ו מני"א תשד"מ
ברוקלין, נ.י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"כ וכו'
מוה' שמשון אהרן שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם ליום
ז' אלול הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל
בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתבים, יחידויות, מעשיות וכו' – הקשורים למשפחת החתן שי'

הרה"ח ר' אברהם שמואל ע"ה שפאלטר
זקנו של החתן שי'

כ"ק אדמו"ר (מסומן במסגרת) מסדר קידושין בחתונת הרה"ח ר' אברהם שמואל ע"ה וזוגתו – תבדלח"ט – רבקה מירל שתחי' שפאלטר, זקניו של החתן – ביום "סיום ימי התשלומין", י"ב סיון ה'תשט"ז.

זקנתו של החתן שתחי' לימים סיפרה, אשר דודו-זקנו של בעלה (ה"ה הדיין מ'סאנוק) לא רצה שיצלמו תמונות בהחתונה. ובאו לפשרה שעכ"פ בחופה לא יצטלמו. בפועל, הצלם צילם תמונה מרחוק – הוא התמונה שלפנינו – ואפשר לראות בתמונה את הרבי רק מאחוריו..

הרבי סידר קידושין ואף אמר כל ה'שבע ברכות'. בקריאת הכתובה, כובד דודו-זקנו (הדיין מ'סאנוק), שלקח אותו תחת חסותו, אימצו כבנו אחר המלחמה, ונסע איתו צלחה לארה"ב. היו מאד מקורבים זל"ז.

כשנכנס החתן ל"יחידות", הציע לו רבינו, בין השאר, שבאם אין ידו משגת אפשר לייכנס למשרד ה"מזכירות", והם יימסרו על-חשבוננו את הכסף הנצרך לרכישת פאה יפה ("א שיינע שייטל") עבור הכלה. מיד ענה החתן שמהמשכורת שמקבל בעד עבודתו חצי היום, ב"ה עלתה בידו לקנות שתי פאות עבור הכלה..

~

קטע מקובץ ליובאוויטש על החתונה.

דינסטאג, י"ב סיון, איז פארגעקומען די חתונה פון התמים אברהם שמואל בן הרב ר' משה שפאלטער עם ב"ג הכלה רבקה מירל בת ר' יואל ליפשיץ.

די חופה איז פארגעקומען אויף איסטערן פארקוויי און כ"ק אדמו"ר שליט"א איז געווען מסדר קידושין. דער קבלת פנים און סעודת נישואין איז פארגעקומען אין גאלד מענאר האל אין ברוקלין מיט דער באטייליגונג פון פילע פריינד און תלמידי התמימים.

דער חתן אברהם שמואל שפאלטער איז א חשוב'ער תלמיד פון ישיבת תת"ל אין ברוקלין.

~

איזו זכרונות ורשמים וכו' מה שסיפר (ואודות) זקנו של החתן, הרה"ח הרה"ת ר' אברהם שמואל ע"ה שפאלטר, שנלב"ע בכ"ד ניסן ה'תשפ"ה.

אכן באו כאן רק איזו דברים מתולדותיו וכו' - ועוד חזון למועד בל"ג - ויהיו הדברים לעילוי נשמתו.

נרשם ע"י א' מנכדיו שיחיו (מובא כאן בתיקוני-לשון קלים, וכן בהוספת כותרות לתועלת הקוראים)

בשבת האחרונה, היינו אצל באבע וזיידע שפאלטר במיאמי, היתה שבת מאד יפה..

בכלל, הם אנשים תמימים יר"ש, בעל שם'סקע אידן.. הוא קם בבוקר מוקדם ואומר תהלים, ולאח"ז מתפלל ויושב בשיעור דף היומי, ובמשך היום תמיד לומד רמב"ם, שיעור גמ' וכו', חת"ת. שבת בבוקר קמתי כשבע וחצי, הוא ישב אז בשלחן יחד עם הבאבע והי' כבר אוחז בתהלים בהקו"ף'ס (דומני שהי' בקאפיטלאך של 'שיר המעלות'..). בכלל, זיידע אומר הרבה תהלים. שאלתיו אם יש לו שיעור קבוע כמה תהלים אומר. ענה לי שאין לו, רק שאימתי שיש זמן - הוא אומרם!!

זיידע הוא פארצייטישע איד, בעל עסק שחי עם אידישקייט, פרק

תהלים, שיעורי תורה וכדו'.

רוב העיר לאנצוט שבפולין (שם זיידע גדל) היו משפחות חסידיים. כמעט ולא הי' אפילו מחלל שבת א' בעיר! אביו של זיידע הי' חסיד האדמו"ר מבלוז'וב. האדמו"ר הי' נכדו של ה'בני יששכר'. שאלתי את זיידע ע"ד יחס ה'בני יששכר' לחב"ד, ואמר לי, שנכד הבני יששכר (כנראה התכוון להאדמו"ר מבלוז'וב הנ"ל) הורה לדודו-זקנו (הדיין מ'סאנוק) ללמוד 'לקוטי תורה' של אדמו"ר הזקן. דודו-זקנו השתדל בזה, אבל אמר שלזה צריך 'רבי' ללמדו (שכן זה הי' קשה עבורו)..

זיידע אמר שא' (אולי הרב יענק'ל פרידמאן מקראון הייטס?) אמר לו: אתה לא ממש הכרת את אביך (הרה"ג ר' משה שפאלטר, שאמנם הי' איתו בשנות הזעם וגם בילדותו). והוסיף, אני אכן הכרתי את אביך, הי' תלמיד חכם גדול! כשהי' בן 20, קיבל סמיכה על ד' חלקי שו"ע..

במחנה העקורים שוואביש האלל, גרמניה, התוועדות י"ב תמוז תש"ז – הנער שמואל שפאלטר מופיע משמאל התמונה, הראשון ליד ה'מלמד' שבמרכז (עם קסקט שחור, מוסתר בחלקו).

בישיבה בברינוא

זיידע הי' בישיבה בברינוא (לשם הגיע אחרי מחנות הפליטים, בסיוע דודו-זקנו הנ"ל) בשנות תש"ח-תש"ט בערך, וחלק משנת תש"י. והגיע לניו יארק אחרי י' שבט תש"י.

בברינוא, הרב ניסן נמנוב הי' המשפיע לבחורים המבוגרים (כמו הגילאים של "זאל"), והרב שלמה חיים קסלמן הי' המשפיע לצעירים.

היו שם פוילישע חסידים שאמרו שאם ר"נ יקבל 'קוויטל', היו נותנים לו, אבל הם גם ידעו שהוא מצידו לא יקבל..

זיידע זוכר שר"נ הי' אומר בכל שבת, תהלים בע"פ. הי' עומד ליד הקיר ומתפלל, ואחרי כן, הקיר הי' רטוב מזיעה..

הישיבה בברינוא, תש"י. הת' שמואל שפאלטר מופיע בשורה ראשונה של העומדים (מלמטה) – שני משמאל

ר' ניסן הי' מתפלל באריכות בביתו, פעם הלך זיידע ליד ביתו לשמוע תפלתו. אבל רש"ח הי' אפשר לשמוע תפלתו. הי' מתפלל ב'זאל' (אחרי שזיידע הי' אוכל סעודת שבת, הי' חוזר ל'זאל' להקשיב לתפלתו של רש"ח). הי' מתפלל מאד געשמאק, הי' מנגן התפילה. [זיידע ניגן לי תנועה (מניגון שכיום הוא המפורסם) שזוכר מתפילתו של הרש"ח בברכת קריאת שמע]. הוא גם הי' מלמד להבחורים ניגונים. [גם ניגן לי עוד ניגון שרש"ח לימד (ניגון שהיום הוא ניגון מפורסם)].

(הוספה לאחר זמן: שמעתי מנכד נוסף, שרש"ח הי' מנגן (בתפלתו, או בכלל?) הניגון שכיום מושר על "הוא אלקינו" בתפלת מוסף – אך בלי תוספת המילים).

גם זוכר מאירועי יו"ד שבט תש"י. פחדו אז להגיד הבשורה ע"ד ההסתלקות לר' ניסן, מחשש שייחלש. בפועל סיפרו לו והוא נהי' חולה לכמה שבועות.

ימי הבראשית בניו יורק

דודו-זקנו (הדיין מ'סאנוק) לקח את זיידע תחת חסותו אחרי שנות המלחמה (והוא זה שהביאו לפאריז וכו', כנ"ל). אחרי שהוא נסע – עם אשתו ובנם הרה"ח ר' צבי אלימלך (הערש מיילך) – לאמריקא (בשנת תש"י), זיידע נסע איתו, ולמד בישיבת תומכי תמימים ברחוב בעדפארד, הרב מענטליק בחן אותו ושם אותו בכיתה הגבוהה. [הוספה לאחר זמן: שמעתי מבני המשפחה, שכנראה רק הי' בבעדפארד לארוחות, אך שכמדומה זיידע בשעות הלימוד הי' ב'קערעסטירר שול' ברחוב איסטערן פארקוויי, כמו עוד תלמידים]. הרבי היה אז מתוועד בשבתות מברכים, כאשר הי' מדבר על אדמו"ר מוהריי"צ הי' זיידע רואה דמעות בעיניו הק'.

זיידע גם סיפר איך שזוכר כו"כ פרטים שבהתוועדות 'קבלת הנשיאות' ביו"ד שבט תשי"א, החקוקים בליבו תמיד.. בהמשך השנים – התגורר בקראון הייטס, וזכה להיות נוכח בכמעט כל התוועדות של הרבי לאורך השנים.

הת' שמואל שפאלטר (משמאל) – כתלמיד במחיצת הרבי. לידו, הת' יעקב ברוך גאנזבורג. (לימים נהיו ג"כ מחותנים).

רוצה בשורות טובות גם כן!

פעם, דודתו-זקנתו (הרבנית של הדיין מ'סאנוק) נהי' חולה, ובפועל נתרפאה מזה. כשהייתה חולה, שאלו ברכה מהרבי. בהמשך, הרבי פעם פגש זיידע ב-770 (כמדומני בפרוודור למעלה ליד 'זאל הקטן'), ושאל אותו בשלום דודתו-זקנתו. זיידע ענה שהכל בסדר. הרבי אמר לו, כשצריכים ברכה – מודיעים, אבל כאשר הכל הסתדר – זשאלעוועט מען זיך ולא מודיעים!?! (זה משהו שהרבי אמר לכו"כ, שרוצה שלא יהיו רק 'צרות חסידים', אלא גם שיודיעו בשורות טובות לכשיהיו).

השידוך שלו

אשתו של הרה"ח משה פנחס כ"ץ (מגבאי בית חיינו), עשה השידוך שלו. זיידע הי' אוכל אז אצל ר' שמואל אייזיק פאפאק כמדומני (הי' בן דוד שלו), והשכן של הפאפאק'ס הי' ר' משה פנחס, והיא הכירה אותו. א' שם הכיר הוריו מאירופא, ודיברו ג"כ להורי הבאבע.

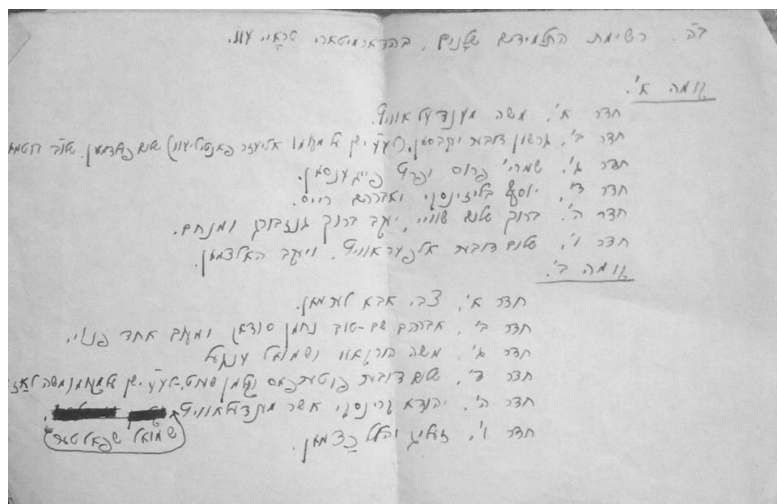
כשזיידע נתן לרבי שמה של הבאבע כהצעה לשידוך שלו, הרבי כתב לזיידע ז' (התוכן) "יתראה עם המיועדת, ותמצא חן בעיניו", מברכה זו זיידע ידע שזה יילך בכו טוב.. בסה"כ נפגשו כג' פעמים עד שנסגר השידוך, אך השאר (אחרי הפעם הראשונה) היו עבורו רק 'מצד העניין'..

[עוד פרטים בקשר לחתונת זיידע ובאבע – נזכרו לעיל אצל התמונה מהרבי בסיפור קידושין שלהם].

~

"רשימת התלמידים שלנים בהדארמיטארי"

המסמך המרתק דלהלן, שמזכיר זקנו של החתן בין יתר התמימים בשנים ההם (מהם שנלב"ע ומהם שחיים איתנו היום), נמצא בארכיון משפחת הרה"ח דוד ראסקין ע"ה (ותשו"ח להם). כנראה נכתב ע"י א' מחברי ההנהלה דתו"ת ברוקלין באותה העת (שנות ה"ד). מובא כאן בתוספת איזו הערות.

ב"ה. רשימת התלמידים שלנים בהדארמיטארי, טראי עוו.

קומה א'.

חדר א'. משה מענדעלאוויץ.

חדר ב'. גרשון דובער יעקבסאן (לע"ע ישן על מקומו אליעזר פאנטיליעוו [=פלטיאל]). שלום פעלדמאן. שלו"ב בוטמאן.

חדר ג'. שמרי' פרוס ופרץ פייגענסאן.

חדר ד'. יוסף בליזינסקי ואברהם רייס.

חדר ה'. ברוך שלום שוויי, יעקב ברוך גאנזבורג ומנחם – לא ידוע לנו שם משפחתו].

חדר ו'. שלום דובער אלפעראוויץ, ויעקב האלצמאן.

קומה ב'.

חדר א'. צבי אבא לערמאן.

חדר ב'. אברהם שם-טוב, נחמן סודאק, ומקום אחד פנוי.

חדר ג'. משה הורקאו [גורקאו], שמואל ענגעל.

חדר ד'. שלום דובער פוטערפאס וקלמן שוחט. – לע"ע יש על מקומו משה לאזאר.

חדר ה'. יהודא קרינסקי, אשר מענדעלאוויץ, שמואל שפאלטער.

חדר ו'. זעליג והלל כצמאן [=שניהם אחים].

~

מתוך דו"ח מפעילות צא"ח ברוקלין – אלול תשכ"ב

בדו"ח פעילות שכתב הרה"ח ר' בערל בוימגארטען (בשעתו – מהנהלת צעירי אגודת חב"ד המרכזית), מ"אסיפת צאגו"ח, ביום א', אור לח"י אלול, בביהכנ"ס תפארת חיים" (תשורת בויטנר, י"ד כסלו תשפ"ד, ע' 202 ואילך), נזכר 'שמואל שפאלטער' בין יתר המשתתפים.

ובהמשך, בסעיף י"ד מהדו"ח, שדובר: "שאנ"ש יחיו, ישתתפו בהחזקת מוסדות מל"ח ומחנה ישראל. הוחלט להכריז תרומה חדשיית הגונה, ולמנות ממונים לנצח על המגבית, והיי' כאלו שקיבלו ע"ע להיות ממונים.

"ואלו שהתחייבו א"ע להנ"ל על אתר: . . שמואל שפאלטער – 10 [דולר] . . "

ובסוף הדו"ח: "כהנ"ל, התחל מחודש תשרי הבעל"ט."

['ביהכנ"ס תפארת חיים' שכנה אז ב-315 רח' טראי. כיום אין זכר לביהכנ"ס שם].

~

".. איז אויסער דעם וואס יענער איז פיל עלטער פון עם, זיינען פראן אנדערע ספעציעלע טעמים בא עם.."

באגרות קודש (חלק ט עמוד פז), מופיע מכתב הרבי לאשה ע"ד בנה, שרוצה שיתלמד במקצוע ליטוש יהלומים, כמו בחור אחר בישיבה. הרבי שולל את ההצעה, ואומר שמלבד זה שהלה מבוגר בהרבה מבנה, יש אצלו טעמים מיוחדים אחרים..

לא הי' בידינו לברר, ובמילא א"א לקבוע במסמרות, אבל ההשערה קרובה, וככל הנראה, שהבחור המבוגר שבמכתב הנה המכוון על זקנו של החתן, הרה"ח ר' אברהם שמואל ע"ה שפאלטער שהי' תלמיד באותה תקופה ב-770 (שגם הי' יתום והי' צריך לפרנס את עצמו, ועסק בליטוש יהלומים, ובהמשך התעסק במקצוע זה שנים רבות). בכל אופן הנה המכתב לפנינו:

ב"ה, א' סיון, תשי"ד
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

עס איז מיר אנגעקומען אייער בריף פון כ"ב אייר, אין וועלכען איר שרייבט וועגען אייער זון ... שי', אז איר וואלט וועלען זעהען א תכלית פאר עם סיי בגשמיות און סיי ועגען הייראטען, וועלכע זיינען פארבונדען איינס מיט דאס אנדערע, און דערפאר פרעגט איר מיין מיינונג צי זאל ער גלייך אנהויבען לערנען זיך א פאך.

אייער זון שי' לערנט צווישען פילע בחורים פון זיין עלטער אדער נאך מיט א פאר יאר עלטער, דעריבער איז מיין מיינונג אז ער דארף זיך פירען אויך אין דעם ווי די אנדערע חברים זיינע, און בכלל איז דא דער סדר אז אין זיין עלטער איז נאך צו פריה צו אוועקגעבען זיך אויף תכליתים. און דעם ביישפיל וואס איר שרייבט אין אייער בריף, איז אויסער דעם וואס יענער איז פיל עלטער פון עם, זיינען פראן אנדערע ספעציעלע טעמים בא עם, אבער בנוגע אייער זון איז א שאד צו אפרייסען עם יעצט פון לערנען אין וועלכעס ער איז מצליח און האט חשק אין דעם.

יעצט בפרט איז די זאך פון שלייפען דימענטען זייער שוואך, און לערנען זיך דעם פאך נעמט א צוויי דריי חדשים ווען מען האט באקאטנשאפט וואו צו לערנען דאס, דעריבער איז נאך פראן גענוג צייט, און עס איז זיכער אז זיינער צייט וועט השי"ת מצליח זיין עם מיט א גוטע איינארדנונג סיי בנוגע צו פרנסה און סיי בנוגע א גוטען שידוך, אבער דערוויילע דארף ער בעסער די צייט אויסניצען צו איינשאפען זיך מער וויסען אין לערנען וואס דאס וועט עם צוניץ קומען אויף דעם גאנצען לעבען סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

און אין איינקלאנג מיט דאס אויבענדערמאנטע דארפמען עם יעצט ניט שטערן מיט מחשבות פון תכלית און שידוכים וועלכעס איז נוגע ערשט א פאר יאר ארום, און זאל ער יעצט

פארטזעצען זיין לערנען להצלחה.

לויט אייער בקשה וועט מען מזכיר זיין אייך אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע צום בעסערונג פון אטייער געזונט און אויך צו פרנסה,

און דער זכות וואס איר האט אויפגעהאדעוועט א זון וועלכער לערנט מיט התמדה די תורה פון השי"ת און פירט זיך אויף לויט אירע – תורה – אנווייזונגען, זאל אייך ביישטיין אין דעם אלעס וואס איר נויטיגט זיך.

בברכה.

~

יחידויות של אבי החתן ומשפחתו שי'

בא' היחידויות שזכה להן אבי החתן שי' בהיותו בחור, בתקופת לימודו בישיבת 'תורה ודעת', הרבי שאלו באם יש לו קירבה משפחתית להגאון ר' אליהו חזן (ז"ל) מראשי הישיבה ב'תורה ודעת' באותה עת, אצלו למד אז כתלמיד. אבי החתן ענה בשלילה, שכן לא ידוע לו על קירבה משפחתית, אך הי' מעניין היחס והירידה לפרטים..

[ולהעיר על פגישתו של הגאון הנ"ל עם הרבי, כמסופר בס' "ימי מלך" ח"ב (ע' 626), מזכרונותיו של הגאון ר' חיים צימערמאן ז"ל (מח"ס אגן הסהר): "מפעם לפעם הייתי מגיע ל-770, בין השאר בשל עיסוקי באותה תקופה בהפצת ספרי קודש. ידעתי שהרבי עסוק מאד ולכן לא נקטתי יוזמה לגשת ולשוחח עמו בדברי תורה. אך כשהוא היה מבחין בי, היה קורא לי ואומר: "ר' חיים יש לי קושיא.." וכך התחלנו בשיחות תורניות... "בחורף תשי"א הגעתי פעם יחד עם הגאון רבי אליהו חזן ז"ל ראש ישיבת תורה ודעת. ישבנו [ל]מעשה מן השעה 12:30 בצהריים עד 6:00 בערב. שוחחנו בלימוד.."]

~

בתקופת לימודו של אבי החתן בישיבת תו"ת בכפר חב"ד, נכנס אביו ליחידות, ובהמשך הדברים, התחיל לומר שיש לו בן שלומד בלויבאוויטש, והרבי סיים, "יע, אין כפר חב"ד."

הדבר עורר פליאה אצל האב (שלא נמנה בין אנ"ש), שכן באותם הימים כבר גדל לויבאוויטש לממדים גדולים, ועם כל זה – הרבי הרי מכיר כל בחור בפרטיות ומקום הימצאו...

~

הרה"ח ר' יואל הכהן ליפשיץ ז"ל

אבי-זקנתו של החתן שי'

הרה"ח ר' יואל הכהן ליפשיץ

במכתב אדמו"ר מוהריי"צ אל חסיד שלו הרמ"מ פעלדמאן (אג"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"י עמוד לז), כותב כך:

".. לפני איזה שבועות ביקר אותי אחד השובי"ם מאנ"ש שי' א היימישער איד מיט בארד און פאות וסידר עם חברת השלאף-וואגאנען אשר הוא יכין עבורם בשר כשר חתומים כדין ויוכלו להחם במים, שמו יואל ליפשיץ וגר בטשארלסטון נארטה קאראלאינע ואמרתי לו אשר יפנה לידידי, ובודאי כתב לו ידידי חותנו הרב {הר"א סימפסאהן} שי' מזה ואתענין לדעת מהתוצאות בזה ובודאי בעזה"י יתענין בה והשי"ת יצליחו".

~

מרשימות הת' א.ד.ל. שי' שכתבם בהיותו תמים בבית חיינו בשנות תש"נ-תנש"א, אלו שמוזכר בהם ע"ד הרה"ח ר' יואל הכהן ליפשיץ ז"ל, אבי-זקנתו של החתן

(והוא שמעם מבן-משפחתו של רי"ל).

א) לפעמים הי' אדמו"ר מוהריי"צ (בשנות תר"צ-ת"ש) נוסע לפאריז לעניני רפואה. פעם א', הודיע לקרובו שהי' גר שם – רש"ז שניאורסאהן – שהוא מגיע, וביקש שלא יתפרסם בתוככי אנ"ש, ולכן הוא בעצמו חשש לילך לבית הנתיבות לקבלו, וביקש שכנו שהי' גר למעלה ממנו שלא הי' מאנ"ש – ר"י ליפשיץ – שיילך עם אוטו לקבלו. הנ"ל נסע, ואדמו"ר מוהריי"צ נכנס, ובדרך לא דיבר לו, רק שאל לו שמו ושם אביו ותו לא.

כעשר שנים לאחר"ז, כאשר שניהם היו בארה"ב, נכנס הנ"ל ל-770 בקומה השניה וביקש מהמזכיר הר"א סימפסאהן ליכנס ליחידות. המזכיר הזכיר לו, שא"א עכשיו, ובכלל צריכים להכין את זה מאיזה זמן לפני"ז וכו'. הנ"ל התעקש, וטען שצריך לדעת בלילה זה, אם יקבל ע"ע להיות שוחט במדינת "קאראליינה". המזכיר עדיין לא הסכים, ופתאום שמע ר"י קול מרחוק, וכהרף עין לא הי' המזכיר לפניו כי נכנס לחדרו הק' של אדמו"ר מוהריי"צ. ואמר הרבי להמזכיר, "לאז עם אריין, איך קום עם א טובה". (ואז נכנס, והורה לו הרבי לקבל המשרת).

(ב) פעם כשנכנס ר' יואל ליפשיץ ליחידות אצל אדמו"ר מוהריי"צ, אמר לו הרבי בין היתר, בנוגע לאשתו, "אז די דונרען מיינען נישט איר" [=שה'ברקים' (בסערה) לא 'מתכוונים' אליה]. הנ"ל לא הבין זה, ושאל להמזכיר (הר"א סימפסאהן) לפשר הדבר. המזכיר חזר לו דברי הרבי, והוסיף, ש"זה מה שאמר הרבי, כנראה שיש בזה סיבה טובה.."

ביום מן הימים, אשתו של ר"י היתה מדברת בחוץ (עם א' ממשפחת שניאורסאהן), ולפתע התחיל גשם חזק וגם ברק. פתאום הכה ברק את הבית, ושבר א' מהחלונות. ובאופן ניסי, הסתובב והקיף איפה שאשתו היתה יושבת, ליד מנורת הרחוב, ולא פגעה בה. ואז הבינו..

(ג) בתחילת נשיאותו של כ"ק אד"ש, ר' יואל הנ"ל לא הכירו. אבל פעם כשהי' חולה, נכנס אשתו ליחידות וביקשה ברכה עבורו, ואמר כ"ק אד"ש שהוא מכיר אותו מפאריז, ובירכו. כשחזרה לבעלה וסיפרה כנ"ל, הלה התפלא מאוד כי מעולם לא דיבר עם כ"ק אד"ש. ואז נזכר שפעם א' היה בפאריז קיבוץ גדול של אנשים כ-5000 איש, ופתאום הוא הרגיש חמימות בגבו. הסתובב לאחוריו, וראה יונגערמאן (שלאח"ז נודע לו שזה כ"ק אד"ש) מסתכל עליו..

(ד) ר"י הנ"ל הי' חולה ל"ע הרבה שנים, ובנו הגדול הי' נוג לבקש "לעקאח" גם עבור אביו בכל שנה. פעם א', לא הי' ברור לו באם יחזור מאיזה מקום בזמן שכ"ק אד"ש מחלק. ולכן שאל את אחיו הצעיר שהוא יבקש "לעקאח" עבור אביהם. אכן אח הצעיר ראה אחיו הגדול בהרחק מה בהתור אחוריו, וחשב שא"כ אינו צריך לבקש עבור אביו. אחרי שנים בתור, הי' אחיהם הצעיר שהי' בן ט' שנים ולא ראה כ"ק אד"ש בחייו. וכאשר הגיע הוא לקבל "לעקאח", נתן לו כ"ק אד"ש עוד מנה נוספת, באמרו "די ברידער האבען פארגעסען"...

~

מכתב מלא תוכן מאדמו"ר מוהריי"צ – להרב יואל הכהן ליפשיץ

(נדפס באג"ק אדמו"ר מוהריי"צ חי"ג ע' תקט – בלי שם הנמען. וכאן בא בשלימותו מהעתק המכתב)

ב"ה, ג' אלול תשי"ט

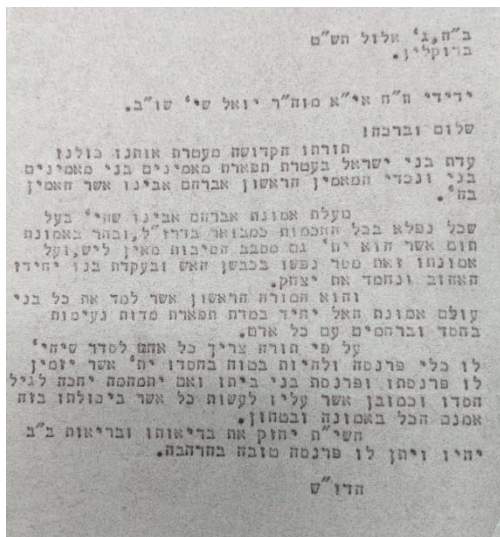
ברוקלין

ידידי ווי"ח אי"א מוה"ר יואל שיי שו"ב

שלום וברכה!

תורתנו הקדושה מעטרת אותנו כולנו עדת בני ישראל בעטרת תפארת מאמינים בני מאמינים בני ונכדי המאמין הראשון אברהם אבינו אשר האמין בה'.

מעלת אמונת אברהם אבינו שהי' בעל שכל נפלא בכל החכמות כמבואר בדרז"ל, ובחר באמונת תום אשר הוא

ית' גם מסבב הסיבות מאין ליש, ועל אמונתו זאת מסר נפשו בכבשן האש ובעקדת בנו יחידו האהוב ונחמד את יצחק.

והוא המורה הראשון אשר למד את כל בני עולם אמונת האל יחיד במדת תפארת מדות נעימות בחסד וברחמים עם כל אדם.

על פי תורה צריך כל אדם לסדר שיהי' לו כלי פרנסה ולהיות בטוח בחסדו ית' אשר יזמין לו פרנסתו ופרנסת בני ביתו ואם יתמהמה יחכה לגילוי חסדו וכמובן אשר עליו לעשות כל אשר ביכולתו בזה אמנם הכל באמונה ובטחון.

השי"ת יחזק את בריאותו ובריאות ב"ב יחיו ויתן לו פרנסה טובה בהרחבה.

הדו"ש

[חת"י"ק]

~

שמענו מדודו-זקנו של החתן שי':

ר' יואל ליפשיץ נמנה על חסידי גור (ובהמשך, הוא התקרב לליובאוויטש). פעם, האדמו"ר מגור ה'אמרי אמת' זצ"ל קראו לאביו של ר' יואל, שמו ר' יצחק מאיר (והי' שוחט, כבנו אחריו), ואמר לו שביקשו ממדינת אוסטרי' לשלוח שוחט. ואמר לו שיסע לשם למטרה זו. ר' יצחק מאיר הלך שם לשבת לראות המקום מקרוב וכו', כשלא סיפר להם על בואו. אחרי תפלת מעריב, הרב המקומי נתן שיעור ב"חומש-רש"י". הרב שאל שאלה מסויימת על פרש"י ואמר, כנראה רש"י עשה טעות. הוסיף ליתן פלפול שלם עם תירוץ שלו. ר' יצחק מאיר אמר לאשתו (כנראה אחרי שחזר משם), שעיר כזה שרבו אומר שרש"י טעה, איני יכול להיות השוחט שם..

וחזר לפולין. ולאח"ז, ה'אמרי אמת' קרא לו, ואמר לו שקיבל מכתב מהם שביקשו שוחט ולא שלח להם. ורי"מ אמר לרבי הסיבה לסירובו. הרבי קיבל נימוקו, ואמר לו, שבעיר לילל שבצרפת ביקשו שוחט, והוא אכן נסע לשם.

~

הרה"ג ר' מרדכי גרשון שפאלטר ז"ל

הרה"ג ר' מרדכי גרשון שפאלטר בשיעור לפליטים בפאריז אחרי המלחמה

הרבי הוא בעל המוסד

הרה"ג המפורסם ר' מרדכי גרשון שפאלטר ז"ל – דודו-זקנו של סב החתן – שימש כרב ומורה צדק בעיר סאניק שבפולין. אחרי השואה היגר לארצות הברית, ושם שימש ברבנות עד פטירתו בי"א בתמוז תשכ"ב.

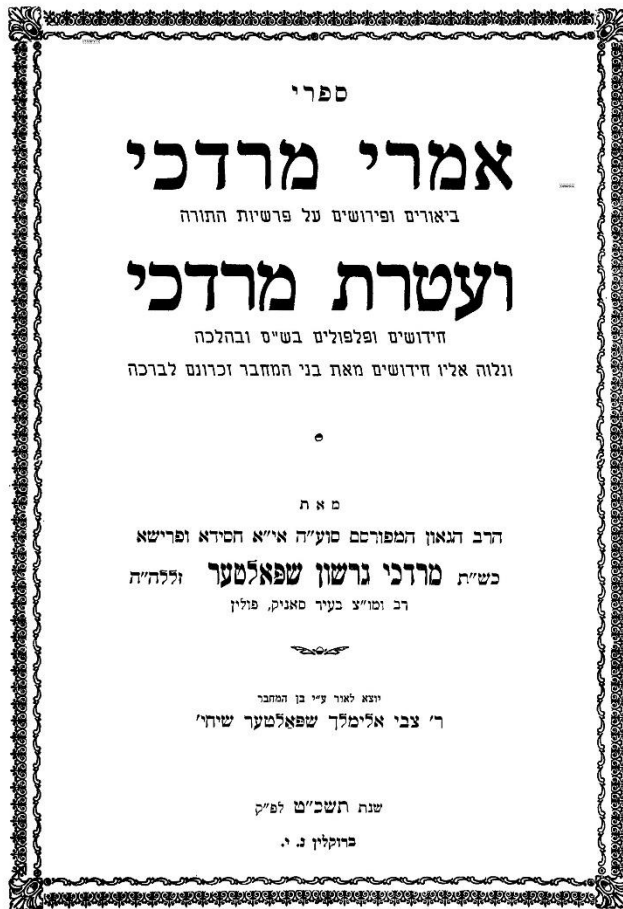
הגאון מטשעבין מציין בהסכמה לספרו: "הכרתי את הרב המחבר זל"ה מהימים ההם בעת שהכל היה על מכונו ומעמדו ונחשב גם אז כגדול בתורה ויראה". בסדרת אגרות קודש יש מכתב אליו מכ"ד בניסן תשט"ז (אגרות קודש כרך יב עמ' תלב – ע"ד חתונתו של סב החתן, והובא במילואו בתשורה זו) אך על הערצתו הגדולה לרבי מספר נכדו, הרה"ג הרה"ח ר' שלום שפאלטר ראש ישיבת תומכי-תמימים ליובאוויטש במוריסטאון ניו-ג'רסי, ב"דברים אחדים מאת המו"ל מהדורה חדשה" של הספר 'אמרי מרדכי' ו'עטרת מרדכי' (הופיע לראשונה בשנת תשכ"ט) שהופיע בקיץ תשע"ב (עמ' 15-16):

"אאזמו"ר היה מקורב מאד לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, שהיה מעריצו ומכבדו. פעם היה סכסוך בין מנהלי בית ספר לבנות בליובאוויטש והגיעו הדברים עד שהוצרכו ללכת לדינא. כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש הציע שילכו אל אאזמו"ר וכך עשו, ובין הדברים שפסק אאזמו"ר היה שבעל הבית של הבית ספר הרי הוא כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש. מיד אחרי קבלת הפסק דין צלצל המזכיר של כ"ק אדמו"ר ושאל בשמו האם הפסק

דין הוא על-פי הרגש חסידי או על-פי דין תורה, וענה אאזמו"ר שהוא פסק על-פי דין תורה, וכ"ק אדמו"ר קבל את הפסק דין (שמעתי מאאמו"ר ז"ל).

"ענין ארוך ומסובך במבט של שניות"

"הערצתו של אאזמו"ר לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש היתה נפלאה. בנוסף להערצתו הגדולה לקדושתו ולמנהיגותו של כ"ק אדמו"ר, היה מלא התפעלות מגאונותו המפליאה, שהיה עד ראייה לזה, כפי שיעיד הסיפור הבא:

"בפנים הספר 'אמרי מרדכי' באות א' כתב אאזמו"ר באריכות אודות עניין 'ידיעה ובחירה' איך שאינם סותרים זה לזה. אמנם מכיוון שזהו עניין קשה, החליט לשלוח את העניין לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ולכ"ק האדמו"ר מהר"י מסאטמר זצ"ל. כעבור זמן מה קיבל תשובה חיובית מכ"ק האדמו"ר מסאטמאר אבל מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש לא שמע כלום.

"כשנכנס פעם לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, אמר לו אאזמו"ר ששלח איזה דבר תורה ולא קיבל שום תשובה. כ"ק אדמו"ר התנצל ואמר שאליו הדבר תורה לא הגיע, אבל אם יש לו העתק ישמח לראותו. לאאזמו"ר היה העתק בכיסו ונתנו לכ"ק אדמו"ר, ואדמו"ר עבר על דפיו (כמדומני שהיו שם ארבעה דפים) במהירות רבה, ואמר לאאזמו"ר שהעניין שכתב הוא נכון מאוד. לאאזמו"ר היה מזה קצת חלישות הדעת שכאילו כ"ק אדמו"ר רוצה לתת לו הרגשה טובה, כי לא האמין שכ"ק ראה היטיב כל העניין בגלל המהירות שבה הסתכל כ"ק

אדמו"ר בכתוב, והעיר לכ"ק אדמו"ר אודות זה ושאל אם אפשר לעבור על העניין. כ"ק אדמו"ר הסכים והתחיל לחזור לפני אאזמו"ר על העניין קטע אחר קטע, וגם הוסיף איזה הערות. כשיצא אאזמו"ר אמר שבאם לא היה רואה זה בעצמו לא היה מאמין שילוד אשה יכול לתפוס עניין ארוך ומסובך במבט של שניות (שמעתי מש"ב הרה"ח ר' שמואל (שיחי) [ז"ל] שפאלטר – זקנו של החתן – ומדודתי מרת פייגא (שתחי) [ז"ל] פאסטען).

(נערך על-פי 'התקשרות' גל' תתקנג)

שפאלטער -

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה יח" תשרי תשט"ז
ברוקלין

הו"ת אי"א נו"נ
מרה' מרדכי גרשון שי"ר

שלום וברכה!
ע"י האברך אברהם שמואל שי"ר קבלתי בקשת ברכה, ובעת
רצון יזכירוהו על הציון הק" של כ"ק מו"ת אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע לרפואה קרובה ולרפואה שלימה, והשי"ת יעזור שיבשר בשורה טובה בזה.
וגם בדבר בתו אסתר פייגא תחי"י.

געוויס ווייסט איר פון די דריי שיעורים השונים לכל נפש
מתקנת כ"ק מו"ת אדמו"ר, והם: א) צו זאגען דעם יום תהלים (ווי דער
תהלים ווערט פארטיילט אויף די טעג פון חדש) יעדער טאג נאכן דאוונען
אין דער פריה, ב) לערנען יעדער טאג א פרשה חומש מיט פירוש רש"י, פון
דער סדרה פון דער וואך, (זונטאג פון אנהויב סדרה ביז פרשת שני, מאנטאג
פון פרשה שני ביז שלישי, א.א.וו.) ג) לערנען יעדער טאג א שיעור תניא
- ווי דער תניא איז איינגעטיילט אויף די טעג פון יאר, און אויב האט עס
ניט געטאן דאס ביז איצטער, זאלט איר על כל פנים היטען די שיעורים
פון היינט אן. והשי"ת יצליחו.

בברכה

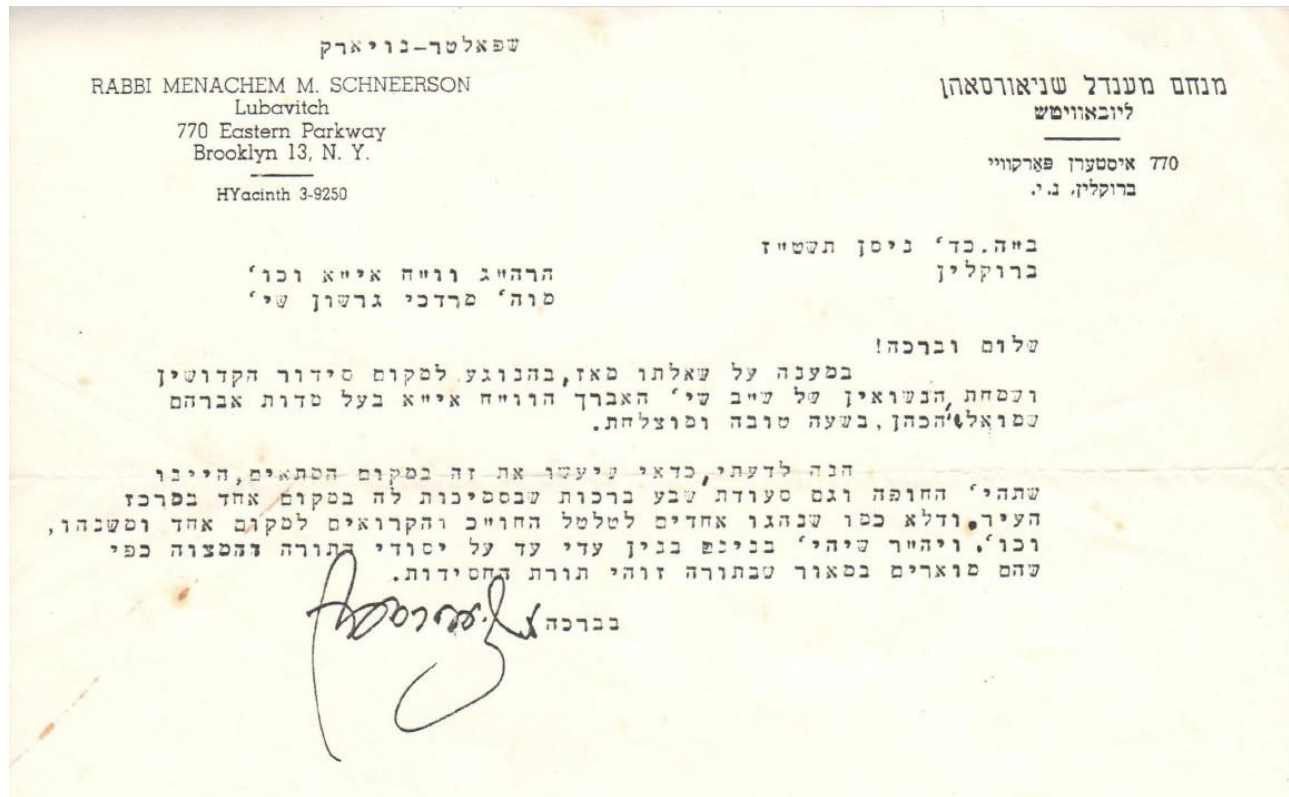
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
י"ח תשרי
מזכיר

י"ח תשרי תשט"ז - מכתב להרמ"ג שפאלטר בענין מצב בריאותו ועוד.

ע"י האברך אברהם שמואל שי"ר - הכוונה לזקנו של החתן.

חתימת המזכיר - בכת"ק של הרבי

~

כ"ד ניסן תשט"ז – מכתב להרמ"ג שפאלטר בענין מקום חתונת שאר-בשרו, זקנו של החתן (ושהחופה תהי' בקירוב מקום לשמחת החתונה)

נדפס באג"ק חי"ב ע' תלב (מלבד שם החתן). בכתי"ק: שי' אחרי שמו של החתן.

(ולמעיר אשר תאריך המכתב הוא כ"ד ניסן – לימים יום פטירת זקנו של החתן בשנה זו (תשפ"ה))

מענות קודש

– חלק בפרסום ראשון –

א

[בדר"ח כסלו, תשי"ב]

מענה לר' נפתלי יוניק שכתב ע"ד הצעת פרנסה שקיבל (מהעתקה):

כיון שיש נדנוד השגת גבול אין כדאי הדבר, והשי"ת יזמין לו בטח מקור פרנסה כשר לגמרי וגם מרווח יותר.

ב

[כ"ה תמוז, תשי"ט]

מענה לר' דובער יוניק על מכתבו (מהעתקה):

יפעלו כאן במרץ במסגרת צאגו"ח ונשי חב"ד

ג

[ד' תשרי, תשל"ב]

מענה לר' נפתלי יוניק על מכתבו (מהעתקה):

נת' ות"ח

ואמחז"ל מילתא אלבישייהו יקירי.

ויתברך וכב"ב שי' לחוגמח"ט

ד

[ח' אלול, תשמ"א]

מענה לא' התמימים (בגיל שבע עשרה) בקשר להמשך לימודו בישיבה (מהעתקה):

על פי זה הרי צריך עיון גדול אם יצליח או יחזיק מעמד שם ואולי א' ינסו שם מט' אלול עד קרוב לר"ה ויחליטו בהתאם להתוצאות או ב' ילמוד באהלי תורה שעות אחדות ביום ובשאר היום ילמוד אומנות מתאימה

אזכיר עה"צ.

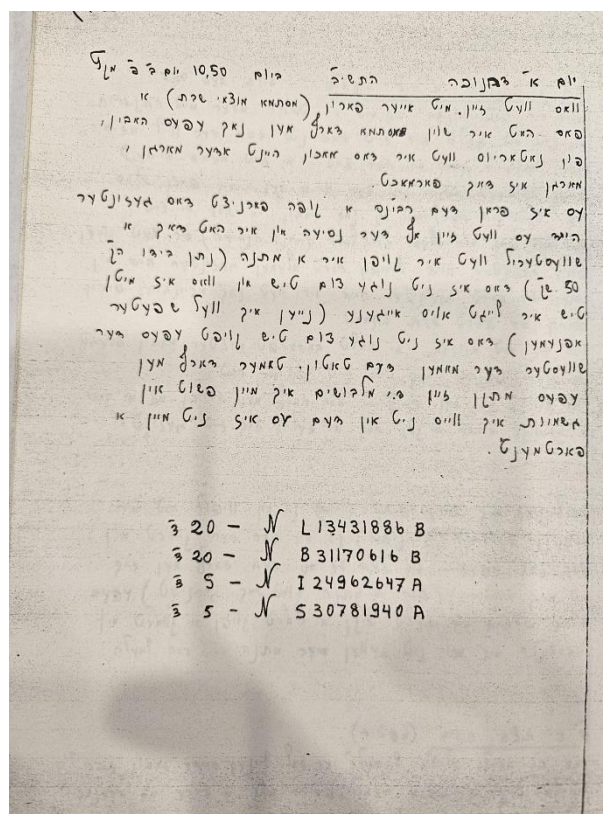
קטעי יומן מר' דובער יוניק ע"ה

The Kallah's zeide, Reb Berl Junik was zoche to be meshamesh bakodesh for close to 50 years. His connection began when many chassidim were leaving the USSR with false Polish documents and he was paired up with Rebbetzin Chana and was registered as her son. After learning in Yeshiva in France, Reb Berl arrived along with a group of 4 Russian bachurim in the month of Shvat 5710 in the United States. They were zoche to have yechidus with the Rebbe Rayatz on Sunday, 4 Shvat.

After Yud Shvat 5710, he was quickly niskarev to the Rebbe. He would speak with the Rebbe frequently, both within the framework of yechidus and on many other occasions as well. Moreover, his role in assisting members of the Rebbe's family, like the Rebbetzin and the Rebbe's mother, guaranteed regular interaction with the Rebbe. He kept detailed records of those conversations, some of which appear here, a number of them for the first time. From these diaries a portrait of the unique involvement of the Rebbe in his life becomes abundantly clear. It is almost appropriate to state

that the Rebbe seemed to fill the role of a parent to a certain extent. No subject was too big or too small, and indeed the Rebbe conducted quite often rather detailed discussions concerning whatever was occurring in Reb Berl's life at the time. The Rebbe radiates extraordinary care and concern, conveying the Rebbe's attitude of responsibility for Reb Berl in every area.

We are publishing here selected excerpts from his personal diary. He used this diary to record words from the Rebbe to him on various occasions over the years. As is well known, our father and grandfather merited a special relationship with the Rebbe, who

drew him close and guided him like a father to his son.

A significant portion of the diary has already been published in various commemorative booklets over the years, but what is special about the diary excerpts being published here for the first time is that we can learn from them about the Rebbe's interest in the personal details of his life—his health, his family members, and detailed guidance with regard to managing his livelihood and similar matters. We hope the reader will find them useful in developing a greater *hiskashrus* with the Rebbe.

The excerpts from Reb Berl's diary which appear in this *teshura*, have been faithfully transcribed in Yiddish from the original manuscript. However, while attempting to remain as loyal as possible to the original, the English translation does take liberties in its attempt to make the conversations more readable and possess a smoother flow in another language; thus, the translation places an emphasis on a conversational tone, and cannot be construed as a word-for-word rendition. Some explanatory phrases have been added in brackets, but many words were added in the main text for the sake of clarity as well. Those who wish to quote the Rebbe's words should do so only from the Yiddish.

A few other points about the nature of these recorded conversations: Some conversations don't appear here in their complete form; pieces which are not of a public nature or are not relevant to the theme of this *teshura* were omitted. It is also possible that some elements of the original discussion were never recorded in the first place. Reb Berl does not include much of his responses to the Rebbe's questions except in a few instances; they can often be inferred from the Rebbe's side of the conversation.

The original Hebrew text was prepared for print by his grandson, Rabbi **Eliyahu Junik**, the Rebbe's emissary to Burlington, Vermont. Thanks also to another grandson, Rabbi **Levi Yitzchak Mondshine**, the Rebbe's emissary in Smolensk, Russia, and his son, Rabbi **Menachem Mendel Mondshine**, for their help in preparing this booklet. The translation presented herein was prepared by Rabbi **Eli Baron**.

יום ו', ערב חג הפסח ה'תשי"א

. . א כשר'ן און פריילעכן פסח, א געזונטן זומער און הצלחה אין לימוד ויר"ש. מ'דארף אנהויבן טראכטן וועגן הסתדרות פרטי.

EREV SHABBOS AND EREV PESACH, 5711

Have a kosher and happy Pesach. Have a healthy summer and success in your studies and fear of Heaven. You must start thinking about settling down [with family life].

יום ג' פ' דברים, ה' מנחם אב ה'תשי"א. יחידות

. . דערנאך דארף מען טראכטן וועגן הסתדרות פרטי מסודרה מען זאל קענען דורך אייך דורכפירן שליחות'ן ניט אלעס תלמיד פרטי נאר אלעס א מסודר, אלץ דארף זיין בסדר והדרגה.

YECHIDUS: TUESDAY, PARSHAS DEVARIM, 5 MENACHEM-AV, 5711

... Then you have to start thinking about settling down in an organized fashion, so we can start accomplishing missions through you – not as an individual student, rather as a self-sufficient person. Everything needs to be with order and with organized steps.

יום ב' פ' מקץ, א' דחנוכה ה'תשי"ב 10:50 ביום

וואס וועט זיין מיט אייער פארן! (מסתמא מוצאי שבת).

א פאס² האט איר שוין, מסתמא דארף מען נאך עפעס האבן. פון נאטאריוס³ וועט איר דאס מאכן

(1) למאנטרעאל, בכדי לבקר את הוריו. לפרטי נסיעה זו והדרכת רבינו אליו ראה תשורה תש"ס עמודים 12-13.

(2) דרכון.

(3) נוטריון.

היינט אדער מארגן, מארגן איז דאך פארמאכט⁴.

עס איז פאראן דעם רבינ'ס א קופה, פארניצט דאס געזונטערהייט, עס וועט זיין אויף דער נסיעה. און איר האט דאך א שוועסטערל וועט איר קויפן איר א מתנה (נתן בידו הק' 50 שק'). דאס איז ניט נוגע צום טיש⁵, און וואס איז מיטן טיש איר לייגט אויס אייגענע (ניין, איך וועל שפעטער אפנעמען) דאס איז ניט נוגע צום טיש, קויפט עפעס דער שוועסטער דער מאמען דעם טאטען⁶. טאמער דארף מען עפעס מתקן זיין די מלבושים, איך מיין פשוט אין גשמיות, איך ווייס ניט אין דעם, עס איז ניט מיין דעפארטמענט.

MONDAY, PARSHAS MIKETZ, FIRST DAY OF CHANUKAH 5712, 10:50 AM

The Rebbe: What's going to be with your trip?¹

Rabbi Junik: I will probably travel on *motzoai* Shabbos.

The Rebbe: You already have a passport, but you will probably need another document. You can have a notary prepare it today or tomorrow. [Rather, do it today because] they will be closed tomorrow.²

The [Friediker] Rebbe's fund is available; use it in good health—you will have funds for the trip in that way. And you do [also] have a little sister—so you should buy her a gift (the Rebbe gave him 50 dollars with his holy hand).

This [money] isn't related to the table.³ And with regard to the table—are you spending your own money?!

Rabbi Junik: No, I'll ask for it later.

The Rebbe: This is not related to the table—buy something for your sister, your mother and your father.⁴

Do you need something fixed with your clothing? I mean simply in the physical sense. [If so, the fund can help with that as well]. I don't have an understanding in such matters, it is not my department.

(4) מצד החגא שלהם.

(5) ראה בקטע הבא.

(6) ראה בתשורה הנ"ל שנתן עוד \$50 למתנה לקנות מתנה לאימו.

¹To Montreal, to visit his parents. About the details of this trip and the Rebbe's guidance to Reb Berel, see *teshurah* of 5760, pp 12-13.

²Because of a legal holiday.

³See following section.

⁴See the above-mentioned *teshurah*, that the Rebbe gave Reb Berel another \$50 to buy a present for his mother.

יום א' דחנוכה שעה 2:30 ביום

וויפל קומט אייך פאר'ן טיש (37\$).

נו, און וויפל האט איר אייגענע דערלייגט (גארנישט).

נו, און פאר דער קווארט און פאר נאך עפעס... איך זע אז אויף דעם דארף מען זיך מיט אייך איינטענה'ן (פאר א מתנה קומט דאך גארנישט).

עפעס ווילדע דרכים מיט געלט, קויפן א קווארט שיקן א טארט, אין ליובאוויטש איז אזוי ניט געווען...

אויב איר האט הנאה, איז מיט א טרחה אדער מיט התקשרות און ניט מיט געלט, איר זייט דאס ניט בכח דערווייל. אז איר וועט ווערן א גביר מיט דער צייט. מ'גייט מעמד 18 סענט אדער 35 סענט אבער ניט מער ווי מ'קען.

און פאר'ן שלאס וויפל האט איר דערלייגט, און נאך זאכן. א שאד די צייט. עס וועט זיין אי"ה אלעס בהצלחה (היינו הנסיעה), איר וועט קומען אהין געזונטערהייט טרעפן דארט אלעמען געזונטערהייט, און קומען פון דארט געזונטערהייט.

איר וועט נאך אריינגיין פאר'ן פארן, איר פארט שבת צונאכט. וואס איז מיט מזוזות, מ'וואלט באדארפט איצטער מאכן, פרעגט ביי שמרי' פאקטאר⁷, איך ווייס ניט צי ער האט.

וואס שרייבט מען אין בריוו... וואס דארף מען שרייבן אז מ'האט א קראנקע באבע, מ'קען דאך די זעלבע זאך זיין געזונט.

FIRST DAY OF CHANUKAH 5712, 2:30 PM

The Rebbe: How much are you owed for the table?

(7) סופר סת"ם, מסיים ספר תורה של משיח.

Rabbi Junik: 37 dollars.

The Rebbe: I see. And how much did you lay out?

Rabbi Junik: Nothing.

The Rebbe: I see. And for the washing cup and the other item...? I see I need to argue with you [about these]...

Rabbi Junik: Nothing is owed for a gift...

The Rebbe: These are irregular/wild ways with spending money [for the Rebbe]—buying a washing cup [*“kvurt”*], sending a tart [cake]. It wasn't like this in Lubavitch...

If [giving to me] gives you pleasure, [you] should [give me] through effort or *hiskashrus*, but not with spending money. You're not able to afford this for now. You'll become wealthy with time. You can give 18 or 35 cents for *ma'amad*; but [*chassidim* should] not give more than they can.

The Rebbe: And how much did you spend on the lock and other items? **Rabbi Junik:** [No response.]

The Rebbe: I'm wasting my time [by asking, because you won't tell me]...

With Hashem's help, everything will go successfully.⁵ You'll get there safely, find everyone there well, and return from there safely.

You'll come into [my room] again before you leave—you are leaving *motzoai* Shabbos.

[And] what about mezuzahs? It would make sense to have it done now. Ask Shmarya Faktor⁶—I don't know if he has any [*mezuzos* ready].

What did you write about in your letter...?⁷ Why do you need to write that you have a sick grandmother? She can be healthy.

⁵ Rabbi Junik's note: Meaning, the trip.

⁶ A *sofer*, who concluded the writing of the *Moshiach Sefer Torah*.

⁷ This apparently refers to a letter for border crossing purposes, explaining the reason for

his visit.

ג' תמוז פ' קרח תשי"ב

איר האט שוין גידאווענט? גיגעסן? (נאך ניט. מיר ווילט זיך עפעס ניט)
אין תניא שטייט דאך אז מי דארף עסן כדי גדר גוף זאל זיין געזונט. איר זאלט האבן א רפואה
שלמה. אויב איר וועט פארשפעטיקן אויף א פאר מינוט מאכט ניט אויס.

WEDNESDAY, PARSHAS KORACH, 3 TAMMUZ, 5712

The Rebbe: Did you already *daven* and eat?

Rabbi Junik: Not yet. It seems I can't elicit the desire to.

The Rebbe: It says in Tanya that one must eat, in order for the body to be healthy. May you have a complete recovery. If you will be a few minutes late, it will be fine.

יום ג' פ' וישלח, י"ד כסלו ה'תשי"ג - יום החתונה של כ"ק אד"ש

. . וואס איז בהנוגע צו א שידוך. צו איר האט עפעס נייע הצעות פון זינט דער טאטע איז געווען
(אמרתי לא), צו דער טאטע ווייסט פון דעם (יע).

(אמרתי איך קען ניט צוגיין ווי מ'גייט דא צו, איך וויל ניט יענעם פארשעמען און מיר איז אויך
שווער).

אין דעם צוגיין אליין איז דאך פאראן פארשידענע וועגן. מ'קען זיך דאך טרעפן אין א שטוב.
מ'שטעלט דאך ניט אויף גלייך מארגן א חופה, מ'זעט זיך איין מאל און נאך א מאל. איר ביי זיך וועט
קענען איבערטראכטן און דער צווייטער צד אויך, דאס הייסט ניט אז מ'פארבינדט זיך. מ'דארף
אנהויבן פון מטה, פון ניט טראכטן וועט גארניט זיין.

(אמרתי ביי מיר לייגט זיך פריער אויף הסתדרות, אפשר איז דאס ניט ריכטיג, ווייס איך ניט).
וואס דארף מען שטעלן דעם אויב' תנאים אויף וואס פאר א אופן. ס'איז צוויי באזונדערע זאכן.
ביז דער חתונה נעמט אלעמאל עטלעכע חדשים, און אין דער צייט געפינט מען וואס צו טאן. עס
איז זיכער קרום, מ'דארף טראכטן וועגן דעם (היינו א שידוך). איך וועל זיך צונויף שרייבן מיט'ן

טאטען, אפשר האט ער הצעות. נו און צו מסחר זייט איר שייך, צו איר האט אמאל געטאן אין דעם, צו איר זייט פעהיג אין דעם (אמרתי איך ווייס ניט).
(איך וואלט געוואלט זיין דא אין ניו יארק לעבן רבי'ן שליט"א און טאן א ארבעט וואס מיט איר זאל איך זיין פארבונדן מיט'ן רבי'ן שליט"א).
נשען על ידו הק' ואמר לעצמו: א ארבעט וואס זאל זיין פארבונדן מיט מיר, למשל וואס וואלט איר געוואלט טאן (איך האב ניט קיין משל אויף דעם).
דאס טראכט מען וועגן אייער הסתדרות אויך, ניט נאר וועגן דער ארבעט.
(שחיטה און רבנות האב איך ניט ליב) אלץ דארף מען טאן וואס מ'האט ליב?
און וואס איז בהנוגע א פאך. וואס איז בהנוגע שטיינדלעך, ס'איז א געשעפט וואס מ'דארף ניט זיין פארבונדן שבת און פרייטאג, ס'ליגט אין אידישע הענט. מצד דער בארד מאכט אויך ניט אויס. פראוויט אנהויבן, נאר מ'דארף געפינען א ספעציאליסט וואס זאל קענען גוט די ארבעט. מ'דארף זיך אויסלערנען גרונטיג. ער זאל אייך עטלעכע מאל אויספראוון און ער וועט זאגן אז איר זייט פעהיג. און זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת .

TUESDAY, PARSHAS BESHALACH, 14 KISLEV 5713 - THE REBBE'S WEDDING DATE

The Rebbe: What is going on with regard to a match [for you]? Do you have any new suggestions since your father was here?

Rabbi Junik: No.

The Rebbe: Does your father know this?

Rabbi Junik: Yes.

I can't see someone the way they do it here. I don't want to embarrass the other, and it's also hard for me.

The Rebbe: In the meeting itself, there are different manners. You can meet in a home after all. They aren't setting up a *chuppah* right away the next morning. You meet once and then again. You can think it over for yourself, and the other side too. [Meeting] does not mean that you are tying yourselves to each other. You need to start from the smallest step. Nothing will come from not thinking about it.

Rabbi Junik: My instinct is to settle myself down financially first. Perhaps this

is not correct. I don't know.

The Rebbe: Why do you need to make conditions for Hashem—telling Him how it needs to be? These are two separate things. There are always a few months until the wedding, and people figure out what to do in the meantime.

[Your thought process] is certainly warped. You need to think about it (a *shidduch*). I will write to your father, to see if he perhaps has [additional] suggestions.

Now with regard to business—are you suited for this? Were you ever involved in it? Are you capable in this area?

Rabbi Junik: I don't know.

I would want to be here in New York, near the Rebbe *shlit"a*, and do work through which I will be connected with the Rebbe *shlit"a*.

The Rebbe leaned on his holy hand and said to himself:

The Rebbe: Work which should be connected with me...

What would you want to do for example? I don't have an example [of such work available].

The Rebbe: We are thinking about your settling down [with family life] as well, not only about work.

Rabbi Junik: I do not like [the prospect of] *shechita* and *rabbanus*.

The Rebbe: Must you only do what you like?

And what about a trade? What about stones? This is a business where you don't need to be reachable on Shabbos and Friday, because [the business] is in Jewish hands. The beard also won't be an issue.

Try starting. But you should find a specialist who knows the work well. You have to learn the trade well. He should test you a few times and say that you are capable. And it should be in a good and auspicious hour.

יום ב' פ' ויגש ד' טבת ה'תשי"ג

אודות לימודי דיימענטן אצל מר סטומער שי' אמר כ"ק אד"ש: זייט מחליט, און זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת. איך זע ביי אייך קיין געלט פארנעמען קיין ארט ניט, און ביי מיר אויך ניט. זאל זיין אין א מזל'דיקער שעה. אם דיברתי עם ההנהלה אודות הזמן.

MONDAY, PARSHAS VAYIGASH, 4 TEVES, 5713

(About studying diamonds with Mr. Stumer, the Rebbe said:)

The Rebbe: You should decide, and it should be in a good and auspicious hour.

I see that money isn't too important to you, and it also isn't to me. It should be in an auspicious hour.

(The Rebbe asked if I spoke to the *hanhalah* of the yeshivah about the time.)

כ"ד כסלו תשט"ו?

יכול לקבל ההצעה, רק צריך לעורר שיש סברה שנותנים שם יותר רק לא יפרש שמי – וכשיחזור בודאי יוכל לקבל משרתו חזרה או אחרת. (ע"י הרב חדקוב).

24 KISLEV (?) 5715

The Rebbe: *By way of Rabbi Chadakov:* You can accept the suggestion. But I must bring to your attention that there is a thought that they may give more there. But don't say this in my name. And when you come back, you will certainly be able to get your job back, or a different one.

יום ג' פ' תזריע-מצורע, ?? אייר תשט"ו

. . וואס איז מיט געלט, מ'דארף דאך האבן א בעטל וכו'... וואס דארפט איר פראווען די קונצן, איך וועל אייך געבן יעצט און אז דער אויב' וועט אייך מרחיב זיין וועט איר אפגעבן במשך הזמן, ניט געענגט. נתן בידו הק' 150 שק'..

Tuesday, Parshas Tazria-Metzorah, Iyar 5715

What about money? You need to have some kind of bed after all etc. ... Why do you need to play these games? I will give you now, and when Hashem will broaden your

circumstances, you'll pay it back with time, without pressure. (The Rebbe gave 150 dollars with his holy hand.)

יום א' פ' מטו"מ, תשט"ו

וואס איז מיט לאס אנדזשעלעס, איך מיינ וועגן שחיטה. דא אין ניו יארק איז א שווערע זאך, אפילו איר וועט קריגן א פאר טעג ביי מעלצער'ן און דערנאך איז מצד כשרות....

איך וויל ער זאל עפענען א אפסעט⁸, דאס הייסט פאטאגראפירן ספרים להבדיל ביכער, אויף דעם איז פאראן ארבעט זיכער. מיינ כוונה ער זאל אריינעמען א פאר בחורים, און איר זאל זיין דער ראש... מאשינעס וועט מען קויפן און געלט וועט ער געבן א חלק און א חלק וועט אייך לייען מחנה ישראל. וואס האט איר געטאן אין רוסלאנד. אפשר וועט איר מאכן א צעך⁹ פון טריקאטאזש¹⁰ מיט א פאר יונגעלייט און געלט... רובאשקין, וואלאסאוו?

דערנאך וועגן עלעקטרישע זאכן דארפט איר דורכריידן מיט גרשון סימפסאן, ער איז א גוטער מענטש. קען זיין אז מ'דארף א לייסענס, אדער מ'קען ארבעטן אויף יענעם לייסענס, אדער ביי אים ארבעטן. ארויסנעמען א לייסענס דארף מען לערנען חדשים און יארן. וועגן די אויגן, ד"ר זעליגסאן האלט פון... פארט צו, צו אים.

אפשר דארפט איר ווארפן די דיימאנטן, בכל אופן עס איז נישט פאר אייך מאכן א צעך ווייל מ'דארף דאך די דיימאנטן פארקויפן. . .

וויפל דארפט איר אויף דער הוצאה, קיין חובות האט איר נישט, איך וועל אייך לייען און לכשירחיב וועט איר אפגעבן צו ביסלעך.

וויפל דארפט איר. זאל הרב חזקוני אפרופן צו מיר וועל איך אים זאגן און ער זאל מארגן אפרופן מ'שוסטערמאנ'ן אין איר קענט נאך היינט צופארן צו גרשון סימפסאן.

(8) מלאכת הדפוס.

(9) מפעל.

(10) סריגה.

פארניצט דאס געזונטערהייט אויף געזונטע זאכן און ניט אויף... דער אויב[ערשטער] האט אייך ארויסגענומען פון רוסלאנד און געבראכט אהערצו. וועט ער אייך געבן דא פרנסה. וואס איז [מיט] אייער שוואגער (היינו יצחק שלמה פעוונזער) וועגן א שידוך, אז מי האט חתונה ווערט זי א אונזערע. רעדט נאכאמאל מיט חיים אייזיק'ן און זאגט צו אז מ'וועט אים געבן מער מיט א פופציק, אדער מיט צען צוואנציק פראצענט. רעדט זיך דורך מיט אייער בעה"בסטע וועגן לאס אנדזשעלעס, (אויב דער רבי שליט"א האלט אז דאס איז די גלייכסטע זאך, פארן מיר), איך זאג ניט, אבער דו דארפט איבערטראכטן, איך מיינ ניט פארן מיט קבלת עול, מ'דארף פארן לכל הפחות אויף א יאר צייט און ניט אויף א ווייזט.

SUNDAY, PARSHAS MATOS-MASEI, 5715

The Rebbe: What is happening with Los Angeles? I mean with regard to the *shechitah*. Here in New York, it's difficult — even if you get a few days by Meltzer; and then, in terms of *kashrus*...

I want him to open an offset [printing shop] — that is, to photograph [and print] *sefarim*, and *lehaodil* books — there is certainly a demand for this. My idea is that he should include a few young men [in this endeavor], and you should be the head. Machines will be bought; he'll give part of the money, and part will be lent to you by Machne Yisrael.

What did you do in Russia? Maybe you'll start a knitting factory with a few young men and money... Rubashkin, Volasov?

Then, with regard to electrical matters, you need to discuss with Gershon Simpson — he's a good person [for this]. You may need a license, or may be able to work based on someone else's license, or work for him. To get a license, you need to study for months or years.

About your eyes, Dr. Zeligson holds of... [so-and-so], go to him. Maybe you should give up the diamonds. In any event, it's not for you to start a factory, because you would need to sell off the diamonds [first]...

How much do you need for expenses? You don't have debt. I'll lend you [the

money you need for expenses], and when things get better, you'll pay it back bit by bit.

How much do you need? Let Rabbi Chadakov call me, and I'll tell him [to give it to you], and that he should call M. Shusterman tomorrow; and you can get to Gershon Simpson already today.

Use it in good health for healthy things, and not for... Hashem took you out of Russia and brought you here – so he'll provide you with a livelihood here.

What's with a match for your brother-in-law (meaning Yitzchak Shlomo Pewzner)?

When they get married, she becomes one of us.

Speak to Chaim Izik again, and promise him you'll give him more – either fifty, or ten, twenty percent.

The Rebbe: Discuss Los Angeles with your wife.

Rabbi Junik: If the Rebbe *Shlita* thinks it is the best option, we are going.

The Rebbe: I'm not saying that. But you should think it over. I don't mean that you should go with *kabalas ol*. [But if you do] go, it should be for at least a year, and not for [merely] a visit.

יום א' ב' דח"ה סוכות תשפ"ה

בתוך ההתוועדות אמר לר' שלמה הארדוויץ, איר גיט אים גשמיות און ער וועט אייך געבן רוחניות.

SUNDAY, 2ND DAY OF CHOL HAMO'ED SUKKOS 5716

During the farbrengen, the Rebbe said Reb Shlomo Horowitz (Rabbi Junik's employer):

The Rebbe: You give him *gashmiyus*, and he will give you *ruchniyus*.

אור ליום ב' פ' משפטים, ליל כ"ד שבט תשט"ז 12:57-1:23 לילה

וואו זייט איר געווען!

וויפל צייט דארף נעמען לערנען אין סקול די גאנצע זאך. וויפל דארף דאס קאסטן (\$550) אפשר איז פאראן נאך סקולס וואס מ'לערנט גוט.

איר זייט געווען ביי קאמינסקי, איר קענט אים, איר קענט שלמה פרייפעלדן אויך, זיי זיינען דאך פון חיים ברלין. וויפל פארדינען זיי ביי יענעם און וואס איז מיט זייער מאשין,

מיט וויינרייך'ן האט איר גערעדט, ביי זיי איז א יוניאן שאפ¹¹ צו ניט (לקח ספר התניא הקטן והביט עליו) ואמר אויב עס איז א יוניאן שאפ דארף זיין עפעס א נאמער¹².

און וואס איז מיט פאלאק (ביקש ליתן לו ספר אחד מהשלחן מאדמו"ר מהר"ש הביט עליו ואמר) דא איז אויך ניטא קיין סימן, מסתמא איז דאס ניט קיין יוניאן שאפ, פארוואס וויל ניט וויינראך...

ווי אויב מ'קויפט א נייע מאשין לערנען זיי אויך? איך גלויב אז אפילו מ'זאל קויפן א אלטע מאשינע דארף מען אויך אויסלערנען, וויפל דארף קאסטן א מאשין.

איך וועל ריידן מיט רבי חדקוב ער זאל אפרופן מר סנאבול, מ'דארף זיי געבן א סידור איבערדרוקן און פאר איינס וועט ער זיי בעטן וועגן דעם.

איך רעכן אז דער עיקר איז צונויפשטעלן און די לעצטע זאך (היינו פרעס) און די אנדערע זאכן קען מען שנעל נעמען, און דערנאך אז איר וועט קענען אלע פרטים זאלט איר אויסלערנען א פאר בחורים.

וואס האט אייך באוועגן צו טאן איצטער אין דעם (ס'איז שטיל אין דיימאנטן) עס איז פאראן דאפס מעכאנישע¹³ וואס מ'דארף ניט מעסטן, פארשנעלערט די ארבעט.

איך וועל זאגן רבי חדקוב ער זאל אפרופן אין די פאר ערטער און אין א פאר טעג ארום וועט איר פרעגן ביי אים, אבער ווען האט איר צייט אויף דעם, ווען זיי ארבעטן, ארבעט איר דאך אויך אין דער זעלבער צייט, אבער וועגן דעם וועט מען זעהן שפעטער.

SUNDAY NIGHT, PARSHAS MISHPATIM, EVE OF 24 SHEVAT 5716, 12:05-12:57 AM

The Rebbe: Where have you been?!

How long does it take to study the whole thing in school? How much does it

(11) הפועלים העובדים שם הם חלק מאיגוד עובדים.

(12) לפעמים יש מספור מיוחד בתוך הספר המראה שנדפס ע"י פועלי union.

(13) מכונה לליטוש יהלומים.

cost? **Rabbi Junik:** 550 dollars.

The Rebbe: Maybe there are other schools where they teach it well.

You were by Kaminsky, you know him; you know Shlomo Freifeld as well – they're from Chaim Berlin. How much do they earn at his place? What is going on with their machine?

Did you speak with Weinreich? Is it a union shop or not? (The Rebbe picked up the small Tanya and looked into it) saying: If it's a union shop, there must be some number [indicating this in the book].

And what about Pollack? (The Rebbe asked Rabbi Junik to pass him a *sefer* which was on the Rebbe Maharash's table. He looked at it, and said:) Here too, there's no indication – it's probably not a union shop. Why doesn't Weinreich want [his shop to join the union]...?

If they buy a new machine, do they teach you [how to use it]?

I think that even if you buy an old machine, they'll also teach you [how to use it]. How much does a machine cost?

I will tell Rabbi Chadakov to call Mr. Snabol. We need to give them a *siddur* to reprint; and at the same time, he'll ask them about this.

I think the main thing is to assemble [the machine], and the final aspect (meaning the press); and the other things can be done quickly. And afterward, when you know all the details, you should teach a few *bochurim* [the trade].

The Rebbe: What caused you to get into this now?

Rabbi Junik: It's been quiet in diamonds.

The Rebbe: There are mechanical dops⁸ which do not require measuring – they speed up the work.

I'll tell Rabbi Chadakov to call these few places, and in a few days, you'll ask him. But when do you have time for this? When they work, you also work – at the same time! But we'll see about this later.

⁸ A precious stone polishing tool.

יום ג' ויצא כסלו תשט"ז

ע"י הרב חדקוב

אודות מר כ"ץ (דיימאנטן) אויב ס'דא נאר מעלות וואס איז די שאלה

TUESDAY, PARSHAS VAYETZEI, KISLEV 5716

By way of Rabbi Chadakov, about Mr. Katz (working in diamonds): **The Rebbe:** If there are only benefits, then what is the question.

ערב פסח תשט"ז

דאס איז דאך אייער שליחות (א בריוו עבור אמו תחי'¹⁴).

אין וועלכן שפיטאל גייט אייער פרוי,

ווער האט איר געהאלפן אויף פסח, די שוויגער, נו. און די שוועגערן...

EREV PESACH 5716

The Rebbe: This is your *shlichus* after all. (A letter for the Rebbe's mother, may she live.⁹)

Which hospital is your wife going to use?

Who helped you for Pesach? The mother-in-law? I see. And what about the sister-in-law...?

⁹ A letter which the Rebbe wrote in handwriting similar to that of his brother, Reb Yisrael

(14) מכתב שכתב הרבי בכתב הדומה לכתב ידו של אחיו ר' ישראל ארי' ליב ע"ה, עבור אמו הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה לפני כל חג.

Aryeh Laib a"h, for his mother, Rebbetzin Chana a"h, before each Yom Tov.

יום ? תשט"ז

וואס איז מיט פרנסה? איר האט חובות? וויפל האט איר אויסגעצאלט?
וואס מאכט דער זוהן, די פרוי, עס איז אלעס כשורה, זי גייט אלע מאנאט צום ד"ר.
וואס מאכט די מאמע אין געזונט, איך מיינ אייער מאמע (מסתמא גוט)
פארוואס ווייסט איר ניט, איר קענט דאך אנשרייבן א בריוו, עס קאסט דריי סענט אדער אייר
מייל קאסט זעקס סענט, און אלעס וויסן.
וואס איר מיט דער אינגערער שוועסטער, זי ארבעט, זי לערנט אויך, וואס הערט זיך מיט איר.
אז איר וועט דאס אנפרעגן און מ'וועט אייך ענטפערן וועט איר מיר אויך מודיע זיין.

[ILLEGIBLE DATE] 5716

The Rebbe: How is your livelihood? Do you have debt? How much have you paid off?

How is your son? Your wife? Is everything well? Does she go to the doctor every month?

The Rebbe: How is the mother's health doing? I mean your mother. **Rabbi Junik:** Probably good.

The Rebbe: Why don't you know? You could very well write a letter – it costs three cents; or airmail costs six cents, and you'll know everything. What about your younger sister?¹⁰ She works and studies too? How is she doing?

When you ask about this and they answer you, let me know as well.

¹⁰ Chanah.

יום א' פ' חיי שרה, ט"ז מרחשון תשי"ז 10:35-11:00 ערב

וואס וועסטו זאגן נייעס.

וויפל ארבעסט, צען שעה א טאג, עס איז אלעס ביים זעלבן בעל-הבית.

דו האסט געהאט עפעס ראסחאדן¹⁵.

און ווי אזוי פארדינען אנדערע וואס האבן גרעסערע משפחות ווי אברהם יעקב?

אפשר וואלסט אויך געארבעט [אין] אזוינע סעקשענס, דערנאך איז דא מאשינדלעך וואס פארשנעלערן די ארבעט.

האסט עפעס נאך הצעות!

עס וואלט געווען גוט מאכן א צעך פון דיימענדן¹⁶ און אויסלערנען נאך א פאר בחורים, אדער טריקאטאזש, מ'דארף אויסגעפינען גענוי אלע פרטים צי עס לוינט. מ'זאל ניט גלאט קויפן א מאשין און ארבעטן אן א חשבון.

וואס טוט יוסף ראבינאוויטש, ער האט דאכט זיך געארבעט אין פילאדעלפיה טריקאטאזש¹⁷. דערנאך קען מען מאכן א געשעפט פון עלעקטרישע זאכן. עס איז פאראן צענדליקער זאכן וואס מ'קען אים דעם האנדלען,

ובהנוגע צו דיר וועט מען דיר ליינען געלט, און "מרכז" קען אויך אריינגיין אלעס א שותף. די געלט וועט מען אויסצאלן און דערנאך וועט מען זיין א דריטל, פערטל אדער העלפט¹⁸. א צעך פון מאנטלעך¹⁹ . . .

שמעון אבערלאנדער, ער האט געלערנט דא אין ישיבה, קען מען ביי אים אויסגעפינען וועגן טריקאטאזש.

וואס טוט פעוונזנער (הלל²⁰), מ'קען ביי אים מסתמא אויך אויסגעפינען ווי אזוי צו זיין בעל-הבית האט א גרויסן צעך.

און ראקסין ארבעט אויך ביי טריקאטאזש, וויפל פארדינט ער. זיין בעל-הבית איז ניט אין א גרויסן פארנעם, קען ער אויך וויסן ווי אזוי עס גייט אין טריקאטאזש. איך מיינן ניט אין ביזנעס צוזאמען, אבער אויסגעפינען קען ער מסתמא, און אפשר זיין בעל-הבית וויל פארגרעסערן דעם געשעפט.

(אמרתי מ'האט מיר פארגעלייגט שותפות אין דיימאנטן. . .) . . . דארף מען זיין זייער

(15) הוצאות.

(16) מפעל של יהלומים.

(17) ראה לעיל, יומן יום א' פ' מטו"מ תשט"ו.

(18) ראה אודות הלואה, לעיל יומן א' פ' מטו"מ תשט"ו.

(19) אולי קשור לקטע הבאה

(20) בן ר' דוד (בן-דוד של כותב השורות).

פארזעכטיק, די גמרא²¹ זאגט אז בכיסו איז א אנדער זאך, מ'קען זיין ערלעכע אידן אבער צו געלט קומט דאס נישט.

דערנאך קען מען מאכן עקספארט-אימפארט מיט פארזיג מיט'ן שוואגער. עס איז פאראן זאכן וואס מ'קען שיקן פון דאנעט און עס איז פאראן זאכן וואס מ'פירט פון דארטן אהער. ער האט גענומען מיט זיך א מאשינ[נ]קע! און דער שוואגער ווייסט יע פון דעם (יצחק) פון דארטן פירט מען פארשיידער סחורות, אדעקאלאן²² מ'דארף נאר האבן ארענטליכע מענטשן דא און דארטן, מ'קען שיקן מענטשן, עס איז פאראן סחורות וואס מ'קען שיקן מיט'ן שיף און אפילו אז מ'האט אנדערע ביזנעס קען מען דאס אויך טאן. און אז עס וועט גיין מיט הצלחה קען מען נאר מיט דעם פארנעמען זיך.

איך מיינ אז דו וועסט מאכן עפעס א געשעפט זאל מען קענען אריינעמען נאך א פאר בחורים. אז מ'וועט נישט ליגן אין מרבה זיין ממון וועט מען האבן מער צייט אויף לערנען. וועגן א רוחניות'דיק ארבעט וואס קען מען זיין א משגיח, ווארטן ביז עס וועט ווערן א פלאץ אלעס ראש ישיבה, מלמד, טיטשער... בכלל די ענינים וואס מ'האט פאראיארגן גערעדט זיינען בתקפו עומדים. צי מ'קען אפקויפן די אפסעט מאשינע ביי יענעם מענטשן.

SUNDAY, PARSHAS CHAYEI SARAH, 16 MAR-CHESHVAN 5715, 10:35-11:00 PM

The Rebbe: What news do you have to share?

How much do you work? Ten hours a day? Is it all with the same boss? Did you have expenses?

And how do others who have bigger families, like Avraham Yaakov, earn enough money?

Maybe you should also work in such an area. Then there are machines that speed up the work.

Do you have any other suggestions?!

It would be a good idea to open a diamond factory and teach a few more young

(21) עירובין ס"ה ע"ב.

(22) קולון. Eau de cologne

men; or knitwear—you need to find out all the details exactly, to determine whether it's worthwhile. You shouldn't just buy a machine and work without calculation.

What does Yosef Rabinowitz do? I think he worked in the knitwear industry in Philadelphia.

... There's also the possibility that you can make a business out of electrical things. There are tens of things you can trade in.

And with regard to yourself, we'll lend you money, and Merkos can also join as a partner. The money will be provided, and then we'll have a third, quarter, or half share.

... A factory for coats...

Shimon Oberlander studied here in yeshiva—you can find out from him about knitting.

What does Pewzner (Hillel)¹¹ do? You can probably also find out from him how to be an executive with a big factory.

And Raksin also works in knitwear—how much does he earn? His boss does not operate on a large scale, so he likely also knows how things go in the general knitwear business.

I don't mean that you should go into business together, just that you can find out [from him about the business]; and maybe his boss wants to expand the business...

Rabbi Junik: Someone offered me a partnership in the diamond business...

The Rebbe: You must be very careful—the Gemara says that when it comes to money, it's a different matter. People can be good Jews, but when it comes to money...

... There is also the option of doing export-import with Paris, with your brother-in-law. There are things you can export from here, and there are things which are imported from there.

He took a little machine with him after all! And your brother-in-law (Yitzchak

Shlomo) knows about it. From there, you export various goods, such as cologne. You just need honest people here and there. You can send people. There are goods you can send by ship, and even if you have another business, you can do this too. And if it goes well, you can make a living just from this.

I think that if you start a business, you should be able to hire a few young men. If you don't get caught up in making lots of money, you'll have more time to study.

As for spiritual work: What can your position be? A *mashgiach*?! Wait until there's a place to be a *rosh yeshiva*, *melamed*, teacher...?!

In general, the things we spoke about last year are still relevant: The topic of whether you can buy the offset machine from that person.

¹¹ Son of Reb Dovid (a cousin of the author).

אור ליום ב', ליל ג' מרחשון תשי"ח 11:03-11:17 ערב

מסתמא נאך עפעס פאראן בעל פה חוץ די נעמען.
(אודות הולדת בן לאחי מאיר שי') וואו איז ער! וואס ארבעט ער. אויף דעם קאנווערט קען מען דאך וויסן פון וואנעט דאס איז.

וואס איז מיט מיליטער ביי אים! מיט דעם וואס מ'איז געזעצן פאטערט מען זיך!
איך האב גארניט געוואוסט אז ער איז נאטיקס א שוואגער.
ווי האלט ער וועגן ארויספארן, אפשר שרייבט ער עפעס וועגן דעם אדער מרמז. מ'וואלט באדארפט ארויסשיקן אפידעוויט – פון דאנעט ניט, נאר פון ארץ ישראל.
וועגן א פעקל קען מען שיקן אמאל דורך פאריז. דעם ערשטן מאל שיקן זיי אויף זייער חשבון.
מ'דארף זיי נאר שיקן דעם אדרעס פון דאנעט אדער פון ארץ ישראל.

פארוואס זאל ער ניט וועלן (טראכטן?) ארויספארן.
וואס הערט זיך דא. מ'דארף זיכער טאן אים דעם (אפסעט) עס איז קיין ספק ניט אז זיי געפינען א דזשאב און אין יוניאן קענען זיי אויך אריינפירן.
וואס איז ביי אייך מיט די אויגן. ביי אפסעט אי מ'פארדינט מער אי דעם בריאות פאטערט מען

ניט. און במשך הזמן קען דאס זיין א דרך לרבים.

פריער וואלט געווען גוט אז מ'גייט אריין צו א אייגענעם אין שאפ. וואס איז מיט קאמינסקי, און זיין שותף.

שוסטערמאן ווייסט אז איר האט זיך געלערנט, פארוואס ביסטו טאקע ניט געגאנגען א קוק טאן ווי די מאשין ארבעט, איך מיינן ניט ארבעטן ביי אים, וועגן דעם זאג איך גארניט, נאר פשוט פראקטיקע, און אז מ'וועט קענען די מאשין וועט מען דערנאך קענען אויסלערנען די ארבעט. וואס איז מיט שבת. דאס איז זיכער א גוטע זאך. מסתמא ביי דעם ערשטן דזשאב בלייבט מען ניט.

וואס דארף מען דאס אפלייגן ביז י"ט כסלו, זעקס וואכן מיט'ן שחיטה קען מען איינארדענען זאל ניט זיין קיין סתירה, אפשר אפאר [ט] טיים דזשאב און דעם סטעדי דזשאב האלטן ביז נאך י"ט כסלו. זאל זיין בהצלחה. דאס איז א פאך וואס מ'דארף דאס אוסניצן.

SUNDAY NIGHT, 3 MAR-CHESHVAN 5718, 11:03-11:17 PM

The Rebbe: You probably have some more things to say [to me] orally, aside from the names [which you've written].

(About the birth of a son to my brother Meir): Where is he?! What does he do for a living?

You can tell from the envelope where it's from after all...

What's with him and the military?! People exempt themselves by the right of having sat in jail!

I didn't know at all that he's Notik's brother-in-law.

Where does he stand about leaving [the USSR]? Maybe he writes something about this or hints? You'd need to send an affidavit – not from here, only from Eretz Yisrael.

Regarding a package, you can sometimes send it through Paris. The first time, they send it at their expense. You just need to send them the address, here or in Eretz Yisrael.

Why wouldn't he want (to consider) leaving?

What's going on?! You definitely need to follow-through (on the offset). There's

no doubt they'll find jobs, and they can also join the union.

... How are your eyes? In the offset business, if you earn more, it doesn't hurt your health. Over time, this could be a path for many.

It would be best to first be hired by one of our's, in their shop. What's with Kaminsky and his partner?

Shusterman knows that you've taught yourself—why didn't you go see how the machine works? I don't mean to work for him—I'm not saying anything about that. I mean just practical experience. Once you know the machine, you'll be able to learn the work.

What about Shabbos?

That's definitely a good thing.

People don't usually end up staying with their first job.

Why put it off until 19 Kislev? With six weeks at the *shechita*, it can be arranged so that there's no conflict.

Perhaps get a part-time job, and keep the steady job until after 19 Kislev. May it be successful. This is a trade that should be taken advantage of.

כ"ד סיון תשי"ח

וואס הערט זיך מיט געשעפט. ער טראכט קויפן. דער אויב' וועט העלפן. . .

24 SIVAN 5718

The Rebbe: What's new with the business? Is he thinking of purchasing? Hashem will help...

אסרו חג שמחת תורה תשכ"ב 10:00 לילה

וואס איז ביי אייך מיט ארבעט, עס איז אין אלגעמיין שוואך. צי נאר ביי אייך? פון וואס לעבט דער בעל-הבית?
באלד הויבט זיך אן דער סעזאן צו חנוכה . .

ISRU CHAG SIMCHAS TORAH, 5722 10:00 PM

The Rebbe: How is your work going?

Rabbi Junik: Slow generally speaking.

The Rebbe: Is this only by you? What does your boss live from? Soon the Chanukah session is starting...

מכתבים לנשי חב"ד

Today, us the 93rd birthday of the kallah's grandmother (Fruma Bas R' Avrohom Boruch ע"ה) who was involved in N'shei Ubnos Chabad for over 50 years. We are printing a few letters etc. that she received.

Tel.: HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות

כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליוכאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ר"ה שבט תשי"ח
ברוקלין

אגודת נשי ובנות חב"ד
הצעירות
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

באשמעטיגען מיט דעם ערהאלטונג פון
איער פרטי-כל פון דער מיטינג וואס איז פארגעקומען
מ"ז טבת וואס איז ריכטיג ערהאלטען געווארען צו
כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בברכה כל טוב סלה

מ. ז. קוויט
מזכיר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

Nehei Ubenois Chabad
c/o Mrs. Junik
1681 President Street
Brooklyn, N. Y.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ז' איר חשי"ח
ברוקלין

נשי חב"ד הצעירות
סניף קראון הייטס
ה' עליהן חזיינה

ברכה ושלום!
איער ביישטייערונג פאר די ב"ה ספר למלאכה בארצנו
הקדושה חבנה וחכונן במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו, איז ריכטיג
ערהאלטען געווארען, און איינגעשלעסען דא איז דער רעסיט.

קומענדיג איצטער פון דעם יום טוב פסח, וואס ווי
חכמנו ז"ל דערציילען אונז, אז בזכות פון נשים צדקניות אין יענעם
דור, זיינען אונזערע עלטערען אויסגעלייט געווארען פון מצרים, זאלט
אויך איר אלע, צוזאמען מיט אלע אידען, בקרוב ממש זוכה זיין צו דעם
צוזאג, אז כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, דורך משיח צדקנו,
וועלכער וועט אונז אויסלייזען בגאולה האמיחיה והשלימה.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ל.ק.וו.
מזכ"ר

ב"ה. מנחם ישראל
MACHNE ISRAEL, Inc.
770 Eastern Parkway Brooklyn 13, N. Y.

21582 Receipt No.

נתקבל מ... \$ 105.00 קבלה

Received from... סניף קראון הייטס

The sum of... One hundred five dollars סך

for... דיוט סך 22 אלף אפער באנק בעד

Signature... ההתימה

Date 4/22/58 יום... לחודש... תשי"ח

Donations are tax exempt 702870

(1) א"י 24 וזנן
 בית (א"י)
 חסידות (א"י)
 216 (2)
 1000-1000

•

לזכות

החתן הרה"ת לוי יצחק

והכלה חנה

שיחיו חזן

יה"ר שיבנו בית בישראל

בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

•

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

הרה"ת יוסף יונתן והינדא מינדל שיחיו חזן

והרה"ת שמשון אהרן ומרים מינדל שיחיו יוניק